

Cumhuriyetimizin 70. Yılında Halk Kütüphaneciliğimiz*

Public Libraries in the 70th Year of the Turkish Republic

Tülin Sağlamtuñ**

Öz

Gerçek bir halk kütüphanesi demokrasinin kaynağıdır ve topluma düşünce özgürlüğünü kazandırır. Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana Türk kütüphaneciliğinde önemli gelişmeler olmuştur. Ancak halk kütüphaneleri yıllarca ihmal edilmiştir. Bu kütüphanelere öğrencilerin ders çalıştıkları ve ödev yaptıkları mekanlar gözüyle bakılmıştır. Yetişkinler, gençler ve çocuklar hiçbir zaman bunlardan gereğince yararlanamamışlardır. Koleksiyonun amaca uygun olmaması, halkla ilişkilerin ve halkın gereksinimlerinin öneminin gözardı edilmesi ile mesleki elemanların sayıca yetersiz oluşu bu sonucu doğurmuştur. Son yıllarda Türk kütüphaneciliğinde halk kütüphanelerinin lehine bir değişim görülmektedir. Bu makalede bu gelişme konusunda ayrıntılı bilgi verilmektedir.

Abstract

A real public library is the source of democracy and is essential for the existence of Intellectual Freedom in a society. Although there have been significant developments in Turkish librarianship since the foundation of the Turkish Republic, public libraries have been neglected for many years. They have been looked upon as places where school children prepare their homework. Children, adults and young adults never had the chance of using them as they should. The poor quality of the collections, ignorance of the importance of public relations and the need of users, and insufficient number of professional staff, etc. caused this result. Fortunately, there have been some changes in Turkish librarianship in recent years, especially in public libraries. This article gives detailed information about the latest developments.

"Halk kütüphaneleri cins, yaş, ırk, milliyet, din, dil, eğitim, kültür, sosyo-ekonomik düzey ve politik görüş farkı gözetmeden her tür kütüphane materyalini, çeşitli iletişim yolları aracılığıyla kültür ürünlerini ve bilgiyi insanlığın hizmetine ücretsiz sunarak onlara ömür boyu eğitim ve özgür zaman değerlendirme olanağı veren, toplumla bütünleşip, sağlıklı kamuoyunun oluşmasına olanak sağlayan, toplumun ekonomik, sosyal, eğitsel, kültürel ve teknik kalkınmasını destekleyen, dünya barışının sağlanmasına yardımcı olan demokratik kuruluşlardır" (Sağlamtuñ, 1990: 54).

* Bu çalışma daha önce "Halk Kütüphaneciliğimiz" adıyla Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne çıkarılan *Kültür ve Sanat* dergisinin 6. sayısında (1993) yayımlanmıştır.

** Prof. Dr. Tülin Sağlamtuñ H.Ü. Ed. Fak. Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesidir.

Halk kütüphanelerinde her tür görüşten kültür ürünüyle tanışan halk okuma alışkanlığı kazanarak düşünce özgürlüğünün bilincine varacak ve kendisini yönetecekleri bilinçli olarak seçecektir. İşte bu nedenle halk kütüphanelerinin gelişim süreci Türkiye'de izlenecek olursa özellikle Cumhuriyetin ilanından sonra düzenli çalışmaların başladığı görülür:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti 1920 yılında Ankara'da kurulduktan sonra Maarif Vekaleti içinde Hars Dairesi oluşturulmuştu. 7 Şubat 1926'da Hars Dairesine üç şube müdürlüğü eklenmiş, böylece müzeler, kütüphaneler ve güzel sanatlar bölümleri kurulmuştur. 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imparatorluk döneminin yazılı mirasını toplamaya çalışan, eskiyi koruyan ve yaşatan, çoğu Kütüphane-i Umumi olarak bilinen kütüphaneler Maarif Vekâletine bağlanmıştır (Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1924).

Maarif Vekaleti Hars Dairesi Müdürü Hamit Zübeyr Koşay mevcut kütüphanelerimizin 1925'teki durumunu şöyle anlatmıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti'ni teşkil eden 64 vilayet, 395 kazadan 25 vilayet merkezi, 366 kaza umumi kütüphaneden mahrumdur. Mevcut kütüphanelerin 11 tanesinin Bursa, 15 tanesinin Kastamonu'da, 40'dan fazlasının İstanbul'da olduğunu nazarı itibara alacak olursak kütüphanelerin sureti tevziinin de fena olduğu tahakkuk eder..." (Koşay, 1960: 36).

Koşay daha sonra kütüphanelerin envanter çalışmasını yaptırmış, ilk reform hareketlerini başlatmışsa da bu çok kısa sürmüştür.

1924 yılında Atatürk'ün Türkiye'ye davet ettiği ünlü Amerikalı eğitimci John Dewey ilk kez gezici kütüphanelerin kurulmasını önermiştir (Dewey, 1952: 2).

Daha sonra Hars Dairesi Müdürü Hamit Zübeyr Koşay tarafından 1925'te ilk kez Halk Kütüphanelerinin *Suret-i Tesisi ve Usul-ü İdaresi* (Gulyaş, 1925) adlı kitap Macarcadan Türkçeye çevrilmiş ve bunun arkasına gezici kütüphanelerin yönetmeliği (s. 173-177) de eklenerek kütüphanelere yol gösteren önemli bir kaynak kazandırılmıştır.

Kütüphanecilik bilimi de Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra tanınmaya başlanmıştır. Paris'te kütüphanecilik eğitimi görmüş olan Fehmi Ethem Karatay 1925'te İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bir kütüphanecilik kursu açmıştır.

Atatürk'ün özel ilgisiyle, 1934'te bir Basma Yazı ve Resimleri Derleme Yasası çıkarılmış, (Basma Yazı..., 1934) 2527 sayılı bu yasa ile Türkiye'de basılan her eserden beş nüshanın Ankara İl Halk Kütüphanesinde, İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesinde, İzmir Milli Kütüphanede ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde toplanması hükmü getirilmiştir. Bir nüshası da daha sonra kurulacak olan Milli Kütüphane için düşünülmüştür.

Berlin'deki Prusya Devlet Kitaplığında kütüphanecilik eğitimi gördük-

ten sonra yurda dönen Adnan Ötüken, Türkiye'de çağdaş kütüphane çalışmalarının da en etkili temsilcisi olmuştur. Ötüken 1948'de Ankara'da açılan Milli Kütüphanenin kurucusu ve yöneticisi olarak bu çalışmaların öncülüğünü yapmıştır.

Milli Kütüphane ilk kuruluş aşamalarından sonra Ankara'da küçük halk kütüphanelerinin kurulmasında öncülük etmiştir.

Türk Ocakları ve Halkevlerinin halk kütüphanelerinin gelişme sürecindeki önemli rolü yadsınamaz (Keseroğlu, 1989: 104-133).

Ancak Türkiye'de kütüphanecilik eğitiminin başlatılmasından sonra kütüphanecilik alanında önemli aşamalar olduğunu görüyoruz:

1954 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde, 1964 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, 1972 yılında da Hacettepe Üniversitesinde Kütüphanecilik Enstitüsü, 1974'te Kütüphanecilik Bölümü açılmıştır. Böylece kütüphanecilere lisans düzeyinde eğitim verilmeye, daha sonra da yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılmaya başlanmıştır (Baysal, 1987: 18-19).

1949 yılında da Türk Kütüphaneciler Derneği kurulmuş ve mesleki yayın organı olan *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni* (TKDB) 1952 yılında yayımlanmaya başlamıştır. 1987 yılından bu yana *Türk Kütüphaneciliği* adı altında yayımlanan Dergi Türk Kütüphaneciliği'nin en önemli mesleki dergisidir (TKDB, 1952-1986; TK, 1987-).

1952 yılında Türkiye'ye davet edilen Law önce Thompson Türkiye'de kütüphanelerin geliştirilmesi üzerine çalışmalar yapmış ve gezici kütüphaneler üzerinde durmuştur (Thompson, 1952: 62).

Çeşitli zamanlarda yabancı uzmanların davet edilerek Türkiye'nin sorunlarına çözüm arandığı görülmektedir.

Ancak en etkili çözüm önerileri planlı dönemde geçildikten sonra 1961 yılında Türk kütüphanecilerinin ortak çabalarıyla hazırlanan Kütüphaneler Komitesi Raporu'nda getirilmiştir (*Kütüphaneler*, 1961: 84; Ersoy, 1966: 20-25) İl halk ve ilçe halk kütüphaneleri ile gezici kütüphanelerin çalışma düzeni bu Raporda irdelenmiştir.

İlk kez devletin kütüphanecilik hususuna geniş kapsamlı ve sistematik bir biçimde yaklaştığını görüyoruz.

Bundan sonra il halk, ilçe halk kütüphanelerinde bölge cilt atölyeleri kurulmaya başlanmıştır. Halk kütüphaneciliğinde bölgesel yönetime gidilmesi düşünüldüyse de mevcut mevzuat nedeniyle bugün de böyle bir uygulama gerçekleştirilememiştir.

1921 yılında Maarif Vekâletinde Kütüphaneler Müfettişliği kuruldu. 1926 yılında Hars Dairesi bünyesinde Kütüphaneler Şube Müdürlüğü kurularak bugünkü Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün çekirdeği oluşturuldu (Unat, 1964 : 26).

Bugün Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Türkiye'de halk, çocuk ve gezici kütüphane ile yazma eser kütüphanelerini; İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesini ve Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğünü yöneten tek kuruluştur (Kültür Bakanlığı..., 1989).

Geçen yıllar içerisinde değişen toplum ve gelişen teknoloji halk kütüphanelerini de etkilemiştir.

Ülkemizde halk kütüphaneleri, bu gelişmelere yabancı kalmamış, özellikle son yıllarda büyük atılımlarla hızla gelişen ve değişen Türk toplumunun istek ve gereksinimlerine cevap verebilecek bir yapılaşma sürecine girmiştir. Yakın zamana kadar koleksiyonlarını dört duvar arasına sıkıştırmış, sadece sahip olduğu malzemeyi korumayı ve istendiğinde hizmete sunmayı amaç edinen cansız kurumlar olan halk kütüphaneleri son yıllardaki iyileştirmelerle çağdaş kütüphanecilik anlayışına uygun dinamik bir yapıya dönüşmeye başlamıştır.

Geçmişten geleceğe doğru gelişen düşün ve bilgi ürünlerini toplayıp, topluma ulaştıran, toplumla bütünleşip ulusal ve evrensel değerleri insanlar arasında paylaştıran demokratik kuruluşlar olan halk kütüphanelerinin hizmet alanını genişletmek amacıyla yurt çapında sayıları artırılmaktadır.

Bu çalışmalar sonucunda 1933 yılında 85 olan halk kütüphanesi sayısı 1965'te 262'ye, 1989 yılında 853'e, 1991'de 938'e, 1993 yılında da 1117'ye yükselmiştir.

Sayısı artırılırken hizmet niteliğinin de yükseltilmesi amaçlanan halk kütüphanelerinin, artık ders çalışma ve ödev yapma yeri olmaktan çıkartılarak, çağdaş bir anlayışla halkın her kesimine hizmet verebilecek okul öncesi çocuk, çocuk, gençlik ve yetişkinler bölümlerini içeren, her türlü basılı materyal ve gör-ışit materyaliyle donatılmış; bu kütüphanelerin buldukları yörenin kültür merkezi ve düşünce özgürlüğünün kaynağını oluşturan kuruluşlar olarak hizmet vermesini sağlamak üzere 1992 yılında Kütüphaneler Genel Müdürlüğünce "Örnek Kütüphane" projesi başlatılmıştır. Ankara-Or-An Sevgi Yılı, Ankara-Yenimahalle İlçe Halk; Antalya-Tekelioğlu İl Halk; Antalya-Manavgat İlçe Halk, İçel İl Halk; Kırklareli İl Halk Ve Kırklareli-Lüleburgaz İlçe Halk Kütüphaneleri bu kapsamda hizmet vermektedir.

Artık kütüphanelerin yaygınlaştırılması konusunda yerel yönetimlerin desteğini sağlamak üzere 1993 yılında bir işbirliği projesi başlatılmış ve bu proje çerçevesinde aynı yıl içinde 29 belediye başkanlığı ve 32 köy muhtarlığına parasal katkıda bulunulmuştur.

Bunun yanında, büyük şehirlerin gecekondular yerleşim bölgelerinde prefabrik kültür ve sanatevi yapımı projesi başlatılmıştır. Proje doğrultusunda Ankara, İstanbul ve İzmir'de prefabrik kültür ve sanatevleri yaptırılması için çalışmalar sürdürülmektedir.

Gezici kütüphanelerle de, ulaşım, zaman vb. olanaksızlıklar nedeniyle yerleşik halk kütüphanelerinden yararlanamayan, merkezden uzak semtlerde, kasaba ve köylerde yaşayan vatandaşlarımıza kütüphane hizmeti ulaştırılmaktadır.

Ülkemizde ilk gezici kütüphane hizmeti 1958 yılında Ürgüp Tahsinağa İlçe Halk Kütüphanesi bünyesinde binek hayvanlarının sırtlarında taşınan kitaplar çevre köylere götürülerek başlatılmıştır (Ersoy, 1963: 35; Sağlam-tunç, 1991: 81-85). 1960 yılında Niğde Sungurbey İl Halk Kütüphanesince atlı arabalarla aynı hizmet yürütülmüş, 1963 yılında ise ilk kez Kütüphaneler Genel Müdürlüğü bütçesine motorlu gezici kütüphane aracı alınması için ödenek konmuştur. Gezici kütüphane aracı sayısı 1993'te 77'ye yükselmiştir. Halk kütüphaneleri yaygınlaştırılıp niteliği yükseltirilirken hizmet alanları da genişletilmektedir. 1993 yılında yapımına başlanan 15 gezici kütüphane aracı tamamlandığında gereksinim duyulan yerlere tahsis edilecektir.

Halk kütüphanesi hizmetlerinden daha çok vatandaşımızın yararlanmasını sağlamak üzere yapılan diğer bir uygulama da yaz aylarında kamping, gençlik kampı, tatil köyleri vb. kalabalık kitlelerin bulunduğu yerlerle Devlet Bakanlığına bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ile 1993 yılında imzalanan protokol çerçevesinde çocuk yetiştirme yurdu ve huzurevlerinde, bazı illerimizde tutukevi gibi özel toplulukların yaşadığı kuruluşlarda geçici koleksiyonlarla hizmet verilmesidir. Yine aynı amaçla halk kütüphanelerinden belirli mesai saatleri içinde yararlanamayan vatandaşlarımız için kütüphaneler mesai saatleri dışında da açık tutulmaktadır.

Artık halk kütüphanelerinin hedef kitlesi yalnız ödev yapan öğrenciler değildir. Yukarıda belirtildiği gibi herkese, her ortamda hizmet verilmesi amaçlanmaktadır. Halk kütüphanesi koleksiyonlarında bulunan 10.027.738 kitaptan 1993 yılı sonu itibariyle 22.752.970 okuyucu yararlanmıştır. Halk kütüphanelerinin kayıtlı üye sayısı ise yine aynı yıl sonunda 962.647'dir.

Görme özürlü vatandaşlarımız için de halk kütüphaneleri bünyesinde konuşan kitaplık bölümleri oluşturulmaktadır. İstanbul Beyazıt Devlet, Erzurum İl Halk, Eskişehir İl Halk, İzmir Atatürk İl Halk, Kırklareli İl Halk, Manisa-Salihli İlçe Halk, Ankara Or-An, İçel İl Halk ve Uşak İl Halk Kütüphaneleri bünyesinde konuşan kitaplık bölümleri hizmet vermektedir.

Okuma zevk ve alışkanlığının küçük yaşlarda başladığı göz önünde tutularak il halk kütüphanelerinde "Okul Öncesi Çocuk" bölümleri de kurulmaktadır. Resimli kitaplar, oyuncaklar, TV, video vb. gibi çocukların ilgisini çekecek malzeme bulunan bu bölümlerle çocukların küçük yaşlardan başlayarak kitap ve kütüphaneyi tanıması, sevmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Kütüphaneler Genel Müdürlüğü tarafından da 23 Nisan Ulusal Ege-

menlik ve Çocuk Bayramı Etkinlikleri çerçevesinde her yıl Uluslararası Çocuk Kitapları Sergisi de düzenlenmektedir.

Halk kütüphaneleri görevlerini tam olarak yerine getirebilmek ve kaynaklarının verimli olarak kullanılmasını sağlayabilmek için halkın ilgisini, güvenini ve sevgisini kazanmak zorundadır. Bütün bunlar ise ancak iyi bir halkla ilişkiler uygulaması ile sağlanabilir. Bu nedenle günümüzde halk kütüphaneciliği açısından halkla ilişkiler büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda halk kütüphanelerinde güncel, çarpıcı, kamuoyunu yakından ilgilendiren konularda konferans, sempozyum vb. etkinlikler düzenlenmektedir. 1993 yılında bir çok halk kütüphanesinde radyasyon, kültür-çevre ilişkisi, AIDS, doğum kontrolü, Uğur Mumcu anısına Atatürkçülük, laiklik ve demokrasi, Cumhuriyetimizin 70. Yılı gibi konularda çağdaş araç-gereçle desteklenerek çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

Kütüphaneler Genel Müdürlüğünce de 21 Mayıs 1992 tarihinde "Dünya Kültürel Kalkınma Günü" dolayısıyla "Kültür Çevre ve Kütüphaneciliğin Kalkınmadaki Rolü" konulu panel ve 1993 yılında Cumhuriyetimizin 70. Yılında "Halk Kütüphaneleri ve Düşünce Özgürlüğü" konulu ödüllü bilimsel eser yarışması düzenlenmiştir.

Bugün Bakanlığımızın halk kütüphanelerine yaklaşımının çarpıcı bir örneği de yasak yayın uygulamasına son verilmesidir. Artık kütüphanelerde bulunan tüm kitaplar hiçbir ayırım gözetmeksizin okuyuculara sunulmakta ve kütüphane koleksiyonları da çok sayıda güncel kitap alınarak beslenmektedir. Artık okuyucularımız yasaklarla kısıtlanmadan, bol çeşitte her türlü güncel kitap ve süreli yayına kütüphanelerimiz kanalıyla ulaşabilmektedir. Bu uygulamanın okuyucu sayısını artırdığı tespit edilmiştir. 1993 yılında 150 büyük kütüphanemize her görüşten 7, 750 kütüphanemize ise 2 çeşit günlük gazete alınmaktadır. Ayrıca 93 süreli yayına abone olunmuştur.

Kütüphanelerde hizmeti etkileyen en önemli öğelerden birinin de personel olduğu dikkate alınarak son iki yıldır Kütüphaneler Genel Müdürlüğünce yalnız yukarıda belirtilen üniversitelerin Kütüphanecilik Bölümleri Mezunlarının katılabildiği kütüphaneci sınavları yapılmakta, kazananlar halk kütüphanelerinde görevlendirilmektedir. 1993 yılında sınavı kazanan 35 kütüphanecinin atamaları sürdürülmektedir.

Bunun yanında halk kütüphanelerinde çalışan personelin mesleki gelişmelerden haberdar edilmesi ve sorunlarının gündeme getirilip çözüm yollarının aranması için ortam yaratılmasını sağlamak üzere zaman zaman hizmetiçi eğitim seminerleri, sempozyumlar düzenlenmektedir. Bu bağlamda 29 Kasım - 1 Aralık 1993 tarihleri arasında Antalya'da "Halk Kütüphaneciliği Sistem ve Hizmetlerinde Yeni Gelişmeler", 13-15 Mayıs 1992 tarihleri arasında Sinop'ta " Halk Kütüphaneciliği Hizmetleri ve Halk Kütüpha-

nelerinde Halkla İlişkiler", 9-13 Kasım 1992 tarihleri arasında Ankara'da Kütüphaneler Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen temel hizmetleri tanıtan bir seminer, 26-30 Nisan 1993 tarihleri arasında Hacibektaş'ta "Halk Kütüphaneciliği", 1-5 Kasım 1993 tarihleri arasında Marmaris'te yine "Halk Kütüphaneciliği" seminerleri düzenlenmiştir.

Kütüphanecilik alanındaki ulusal gelişmeler yakından izlenmektedir. Bu doğrultuda 1993 yılında Barcelona'da IFLA Toplantısına, Belçika'da EUROPALIA Festivali hazırlık toplantısına, Almanya'da Avrupalı Yazarlar Toplantısına (AUTORENQUIZ) katılım sağlanmış; Rusya'ya kültürel işbirliği protokolünü oluşturmak üzere Genel Müdür Yardımcımız gönderilmiştir.

Bunun yanında kütüphanecilerimiz Almanya, ABD, Hollanda, İngiltere ve İtalya'ya mesleki eğitim ve yabancı dillerini geliştirmek için gönderilmiştir. Ayrıca kütüphanecilerimiz yabancı dil eğitimi için Devlet Lisan Okuluna da gönderilmektedir.

Ayrıca, kütüphanecilik alanını kapsayan yayınların az olduğu dikkate alınarak yine halk kütüphanesi çalışanlarının ve genç kütüphanecilerin bilgilerini tazelemeleri ve yenilikleri izleyebilmeleri için mesleki yayınlar hazırlanmakta, varolanlar gözden geçirilerek ikinci basımları yapılmaktadır.

Halk kütüphaneleri dışında 13 yazma eser kütüphanesi de Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne bağlı olarak görev yapmaktadır.

Ülkemiz çok zengin bir yazma eserler koleksiyonuna sahiptir. Kültür birikimimiz olan bu eserlerin gelecek kuşaklara aktarılması büyük önem taşımaktadır. Ancak halk kütüphanelerinde yazma eserler güvenli ve ergonomik koşullarda korunamamaktadır. Bu nedenle yazma eserler, belirtilen koşullara sahip olan İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi ve Milli Kütüphane'de toplanmaktadır. Ayrıca yazma ve değerli basma eserler aynı kütüphaneler tarafından satın alınmaktadır.

Kütüphanelerimizde bulunan yazma eserlerden 1993 yılında 523 Türk, 176 yabancı olmak üzere 699 araştırmacının mikrofilm talepleri karşılanmış, 71 kişiye de araştırma izni verilmiştir.

Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne yazma ve nadir basma eserlerin bakımı, korunması ve arşiv belgelerinin gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak üzere İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi bünyesinde Yazma ve Nadir Eserler Patoloji ve Restorasyon Araştırma Merkezi ile Konya'da Yazma ve Nadir Eserler Restorasyon Merkezi kurulması için çalışmalar yapılmaktadır.

Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğüne Türkiye'de basılan tüm kitaplar ve süreli yayınlar derlenmektedir.

Yine Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne 13.10.1987 gün 19603 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ISBN (International Standard Book Number yani Uluslararası Standart Kitap Numarası) uygulama-

sı başlatılmıştır (Kültür Bakanlığı..., 1987).

ISBN, Milletlerarası Standartlaşma Teşkilatı (ISO) tarafından hazırlanmış ve teşkilata üye ülkelerin onayı alındıktan sonra 1972 yılında yürürlüğe girmiş milletlerarası bir standarttır. Türkiye bu teşkilatın üyesidir ve söz konusu standardı onaylayan ülkeler arasındadır.

Amaç, kitap numaralarının uluslararası bir şekilde düzenlenmesi, standartize edilmesi ve böylece milletlerarası standart kitap numarasının belirli bir yayının kimliğini göstermesini sağlamaktır. Bu uygulamanın kitap siparişlerinin yapılmasında, envanter ve stok kontrollerinde, kitapların bilgisayara yüklenmesinde ve bir kitabı diğerinden ayırmada ve katalog fişlerinin ısmarlanmasında, kütüphanelerarası ödünç verme (ulusal ve uluslararası düzeyde) ile kitap üretiminin denetiminde sayısız yararları vardır. Bugüne kadar 1777 kişi, kurum ve kuruluş sisteme kaydedilmiş ve 30500 kitabın bibliyografik künyeleri bilgisayara yüklenmiştir.

Ayrıca aynı şekilde süreli yayınlara erişimi kolaylaştırmak ve denetimi sağlamak için adı ISSN (International Standard Serial Number) olan Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası'nı ülkemizde uygulamak amacıyla Paris'te bulunan Uluslararası ISSN Merkezi ile anlaşma imzalanmış ve Kütüphaneler Genel Müdürlüğü bünyesinde Ulusal ISSN Merkezi kurulmuştur. Uygulamayla ilgili tebliğ 25.9.1993 gün ve 21709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 1994 yılı içerisinde süreli yayınlara ISSN verilmeye başlanmıştır (Kültür Bakanlığı..., 1993).

Görüldüğü gibi toplumumuzun her yönden kalkınmasında büyük görev ve sorumluluklar taşıyan halk kütüphanelerinin ve kütüphanecilik mesleğinin birey ve toplum açısından önemini vurgulamak, vatandaşlarımıza kütüphane hizmetlerini tanıtmak, demokrasi bilinci ve kültürünün oluşmasında, düşünce aydınlığına ulaşılmasında vazgeçilmez işlevler üstlenen halk kütüphanelerimizi 70 yılda katettiği bu aşamanın da ötesinde çağdaşlaştırmak için, tüm halkımızın yoğun ilgi ve desteğini bekliyoruz.

Ve diyoruz ki:

Okumak özgürlüktür, okumak gelişmektir, okumak yaşamaktır.

Şimdi yanbaşıınızda özgür, gelişen, yaşayan kütüphaneler var.

Kaynakça

- Basma ve Yazı Resimleri Derleme Kanunu. (1934). (Kanun. No: 2527). *Resmi Gazete* 21 Haziran 1934.
- Baysal, Jale. (1987). *Kütüphanecilik alanında yeni kavramlar araçlar yöntemler*. 2. bs. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Dewey, John. (1952). *Türkiye maarihi hakkında rapor*. 2. bs., İstanbul.

- Ersoy, Osman. (1963). "Gezici kütüphaneler II", *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni* 12 (1/2): 31-42.
- . (1966). *Halk kütüphanelerimiz üzerine bir araştırma*. Ankara.
- Gulyaş, Paul. (1925). *Halk kütüphanelerinin suret-i tesisi ve usul-ü idaresi*. Çev. Ahmet Saffet. İstanbul: Matbaa-i Amire (1341).
- Keseroğlu, Hasan. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cumhuriyeti'nde durum*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.
- Koşay, Hamit Zübeyr. (1960). "Kütüphanelere dair" *Türk Kütüphaneciler Deneği Bülteni* 9 (1/2): 36-40.
- "Kültür Bakanlığı'ndan tebliğ." (13 Ekim 1987). *Resmi Gazete* 19603.
- "Kültür Bakanlığı'ndan tebliğ" (25 Eylül 1993). *Resmi Gazete* 21709.
- Kültür Bakanlığı'nın Teşkilat Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2 Mart 1989). 354. *Resmi Gazete* 20096.
- Kütüphaneler Komitesi Raporu*. (1961). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Sağlamtuç, Tülin. (1990). "*Toplumun kültürel kalkınmasında halk kütüphanelerinin rolü*." Türk Kütüphaneciler Derneği 40. Yıl Kütüphanecilik Kurultayı 30 Kasım - Aralık 1989. Ankara. Bildiriler. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. 54-58.
- Sağlamtuç, Tülin. (1951). "*Türkiye'de gezici kütüphaneler ve Mustafa Güzelgöz*" *Mustafa Güzelgöz ve eşekli kütüphane*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi. 73-94.
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu. (1924). (Kanun no. 430) Kabul tarihi: 3 Mart 1924.
- Thompson, Lawrence S. (1952). *Türkiye'de kütüphaneleri geliştirme programı*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Unat, Faik Reşit. (1953). "Türk kütüphaneciliğine hizmet edenler: 7 Hasan Fehmi Turgal" *Türk Kütüphaneciler Deneği Bülteni* (1/2): 185-190.
- . (1964). *Türkiye eğitim sisteminin gelişmesine bir bakış*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.